

Potni list za sodelovanje

Sara Brezigar

Svet se spreminja hitreje in hitreje. Strokovnjaki vse pogosteje opozarjajo, da bosta avtomatizacija in umetna inteligenca v prihodnje prevzeli tudi do 50 odstotkov delovnih mest, ki jih poznamo zdaj. Nova, dobro plačana delovna mesta pa bodo zahtevala zelo visoko raven obvladovanja določenih veščin. To nas sili v zelo stvaren premislek, kaj nas čaka v prihodnosti. Katere so tiste veščine, ki nam bodo – tako posameznikom kot državam – najboljše služile za obstanek (in uspeh) v tej globalni dirki? Tony Wagner, ki se je o tem pogovarjal s 150 direktorji in vodilnimi kadri svetovnih gigantov (kot so Google, Walmart, Cisco in podobni), jih je naštel sedem, ki so ključne za vsa podjetja, ne glede na to, s čim se ukvarjajo: 1. kritično razmišljanje in sposobnost reševanja problemov, 2. agilnost in prilagodljivost, 3. dostop do informacij in analitične spretnosti, 4. sodelovanje v mrežah in vodenje z vplivanjem, 5. podjetnost, 6. učinkovita ustna in pisna komunikacija, 7. radovednost in kreativnost. O razvoju veščin kritičnega razmišljanja, reševanja problemov, o spodbujanju kreativnosti in radovednosti čivkajo že vrabci na strehi in krepimo jih med šolanjem. Druge veščine, npr. učinkovito komunikacijo ali filmsko delo, pa poleg šolskega sistema krepijo še prve delovne izkušnje. Torej – težav ni. Smo na pravi poti. Morda. Morda pa le ni vse tako preprosto. Morda pa je šolski sistem tako zasnovan, da nas ne glede na trud učiteljev in profesorjev zelo omejuje pri razvoju teh veščin, ki bodo ključne za preživetje v prihodnosti. Svet prihodnosti namreč zahteva bistveno višjo raven obvladovanja teh veščin, kot si morda predstavljamo. In prav raven obvladovanja teh veščin bo tista ločnica, ki bo v prihodnosti razlikovala zaposlene, zaposljive, dobro plačane in drugače sposobne, da sebe preživijo, od – drugih. Poglejmo pobliže vsaj nekatere izmed naštetih veščin in preverimo, kako se to, kar se učimo danes, aplicira na življenje jutri. Vzemimo na primer vodenje. Kot otroci pretežno doživljamo vodenje, ki temelji na usmerjanju in dajanju navodil. V šoli je takšno vodenje večkrat

podkrepljeno še s sistemom korenčka in palice – torej kaznijo, če ne slediš navodilom. Ko pa so sodelavci v timu raztepeni po različnih državah, so si med seboj kulturno zelo različni in z njimi nimaš nobenega fizičnega stika, da bi vzpostavil medsebojno zaupanje, je takšen sistem vodenja neučinkovit. Ni možnosti nadzora in spremljanja, ki ga tak sistem zahteva. Preobraziti se je treba v vodjo, ki vodi primarno z vplivanjem. Izkušnje in kilometrino imamo tako pri usmerjevalnem slogu vodenja, za preživetje pa bomo potrebovali veščine vodenja z vplivanjem. S kritičnim razmišljanjem ni bistveno drugače. Vsak zase misli, da dobro kritično razmišlja. Pri tem pozabljamo, da smo 15 let (ali več) preživeli v sistemu, ki zavira razvoj te veščine. Kritično razmišljanje namreč temelji na naši sposobnosti, da neko misel razčlenimo na prafaktorje in

NA KITAJSKEM MORAJO VSE UNIVERZE V SVOJE PROGRAME VKLJUČITI POUČEVANJE VEŠČIN PODJETNIŠTVA. REFORMA IZOBRAŽEVALNEGA SISTEMA GRE V SMER SPODBUJANJA VEČJE KREATIVNOSTI.

nanjo pogledamo iz različnih zornih kotov. Zato zahteva, da se prestavimo iz položaja »tistega, ki zna« v položaj »tistega, ki bi rad raziskal«. Kritično razmišljanje temelji na radovednosti in postavljanju vprašanj. V šolskem sistemu nagradujemo pravilne odgovore, ne dobrih vprašanj. Pogosteje zahtevamo tišino, kot spodbujamo razpravo. Kritično razmišljanje zahteva tudi, da pod vprašaj postavimo status quo – torej avtoriteto. Ali je to res nekaj, kar večina učiteljev in profesorjev spodbuja? Podobne dileme se pojavljajo pri podjetnosti. Ključna sestavina podjetnosti je namreč nagnjenost k tveganju. Če nisi pripravljen tvegati, ne moreš biti podjeten. Učitelji praviloma niso kadri, ki bi bili nagnjeni k tveganju. Mnogim pomeni zelo veliko že varnost službe. Ta zadržani odnos do tveganja še krepí šolski sistem, ki nagraduje pravilne odgovore. Kdor tvega

v globalni dirki

NIČ BOLJ SPODBUDNO NI, DA NAJBOLJ SLAVNI INOVATORJI NAŠEGA ČASA KOT POKVARJENA PLOŠČA PONAVLJAJO, DA JIM JE USPELO KLJUB ŠOLSKEMU SISTEMU IN NE ZARADI NJEGA.

7 veščin, ki nam bodo – tako posameznikom kot državam – najbolj služile za obstanek v globalni dirki

- 1 kritično razmišljanje in sposobnost reševanja problemov
- 2 agilnost in prilagodljivost
- 3 dostop do informacij in analitične spretnosti
- 4 sodelovanje v mrežah in vodenje z vplivanjem
- 5 podjetnost
- 6 učinkovita ustna in pisna komunikacija
- 7 radovednost in kreativnost

FOTO SHUTTERSTOCK

z drugačnim odgovorom, postopkom ali zamisljivo, ima samo negativno tveganje – lahko dobi slabo oceno. Boljše ocene pa ne more, saj bi kvečjemu lahko dobil enako dobro kot za (predvideni) pravilni odgovor, ki ga učitelj ali profesor pričakuje. Zakaj bi torej kdorkoli tvegjal? Nič bolj spodbudno ni, da najbolj slavni inovatorji našega časa kot pokvarjena plošča ponavljajo, da jim je uspelo kljub šolskemu sistemu in ne zaradi njega.

Morda menimo, da je šolski sistem pisan na koži vsaj razvijanju učinkovite pisne in ustne komunikacije, saj temu vendarle posvetimo dobršen del šolanja. Wagnerjeva raziskava postavlja to trditev na laž. Poleg besedišča, črkovanja in vejic je treba namreč razviti tudi sposobnost, da s sporočilom ustvarimo fokus, prenesemo energijo, strast ali navdušenje. Ustvarimo učinek in reakcijo, ki jo želimo doseči. In to je tisto,

kar bo v prihodnosti prineslo posamezniku dodano vrednost v primerjavi z drugimi. Nekatere države se vzele izziv razvoja teh veščin zelo resno, predvsem s spremembami v šolskih sistemih. Na Kitajskem morajo od nedavnega vse univerze v svoje programe vključiti poučevanje veščin podjetništva, reforma celotnega izobraževalnega sistema pa gre v smer spodbujanja večje kreativnosti. V osrčje sicer zelo dobrega šolskega sistema v Singapurju so postavili koncept »razmišljujoče šole«, kjer stalno kritično pretresajo svoje predpostavke in prepričanja ter iščejo boljše načine za izpolnjevanje nalog. Druge države poskušajo te veščine razvijati v okvirih obstoječega šolskega sistema, z dobrimi učitelji in profesorji. Ki plavajo proti toku, ker je sistem takšen, kot pač je, in razvoju teh veščin ni naklonjen. Bil je namreč zasnovan za

druge razmere in potrebe – za ustvarjanje ljudi, ki sledijo navodilom in pridno delajo. Kakorkoli že, če teh veščin ne razvijamo dovolj dobro v šolskem sistemu, moramo za to poskrbeti sami – kakor pač vemo in znamo. Kajti če jih v prihodnosti ne bomo imeli, nam preostane zgolj upanje, da bo naš položaj reševal inovativen um, z dobro razvitimi veščinami kritičnega razmišljanja in reševanja problemov.

svetkapitala@delo.si

Avtorica je strokovnjakinja s področja upravljanja človeških virov, soustanoviteljica Akademije Panta Rei ter sodelavka Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem in Inštituta za narodnostna vprašanja.

Pripravek je mnenje avtorja in ne izraža nujno stališča uredništva.

▶ VIDEO

Nasvet Sare Brezigar za
HITRO razbremenitev od dela

SK

QR

NOVO

še več medijskih vsebin:
www.svetkapitala.si

